

พฤติกรรมการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีหลังการเปลี่ยนผ่านไปสู่ดิจิทัลทีวี
ของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด

Behavior of Exposure Digital Television Transition of Roi Et Audiences

เชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตรการ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

โทร. 043-556-111, E-mail: chethaphat@reru.ac.th

Chetthaphat Siriwatthanatrakarn

Public Relation Program, Roi Et Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีหลังการเปลี่ยนผ่านไปสู่ดิจิทัลทีวีของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่เป็นผู้ชมดิจิทัลทีวีในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน เลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นตามสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาทำการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่จะรับชมดิจิทัลทีวีผ่านช่องทางจานดาวเทียมมากที่สุดจำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 โดยส่วนใหญ่ประชาชนจะรับชมที่บ้าน และมักจะรับชมในช่วงเวลาค่ำ 18.01 – 21.00 น. จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.30 และประชาชนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการรับชมรายการ คือ เพื่อทราบข่าวสารทั่วไป จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 และประชาชนมักจะรับชมรายการทั่วไปและรายการวาไรตี้ จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 ส่วนประเภทรายการเพื่อสาระและชุมชน ประเภทรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ประเภทรายการข่าวและสาระ ประเภทรายการทั่วไปแบบคมชัดปกติ (SD) และประเภทรายการทั่วไปแบบคมชัดสูง (HD) ประชาชนส่วนใหญ่จะไม่เจาะจงหรือไม่สนใจช่องใดช่องหนึ่ง ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีวัตถุประสงค์ในการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีที่แตกต่างกัน รวมไปถึงช่องทางการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: โทรทัศน์ระบบแอนะล็อก ดิจิทัลทีวี เปิดรับชม

Abstract

The purpose of this research was to investigate the behavior of exposure digital television of Roi Et audiences. The samples for surveying the opinion were 400 people in Roi Et province who exposed digital television, derived from accidental sampling. The research was quantitative and used a questionnaire as an instrument. That data was analyzed by frequency, percentage, mean; and hypothesis based on inferential statistics which consist of One-way ANOVA.

The study was reveals that; The most of Roi Et audiences watched digital TV through satellite system at home with 46.3 percent (185 people) and consumed programming TV on evening (6 pm - 9 pm) with 41.3 percent (165 people). The mostly Roi-Et audiences watched digital TV to know current events shows with 51 percent (204 people). They consumed general programs and the variety show with 34.5 percent (138 people) both standard-definition television (SD) and High definition television (HD).

The difference of education background of Roi Et audiences leaded to differ from watching behaviors and accessing channels to exposure digital TV, with different by the statistical significant at the level of .05.

Keywords: Analog TV, Digital TV, exposure

บทนำ

สื่อโทรทัศน์เป็นสื่ออีกแขนงหนึ่งที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนประเทศไทยในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษารวมไปถึงด้านการเมืองมาโดยตลอด ทั้งนี้เพราะสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีสื่อมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมของประชาชนเป็นอย่างมาก

สื่อโทรทัศน์ในประเทศไทยได้มีการออกอากาศในระบบแอนะล็อกมาตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2498 ที่มีลักษณะการส่งสัญญาณแบบต่อเนื่อง และต่อมาเมื่อเทคโนโลยีโทรทัศน์ได้มีการพัฒนาการแพร่ภาพในระบบดิจิทัล (Digital) ที่มีลักษณะการส่งสัญญาณแบบไม่ต่อเนื่องด้วยระบบตัวเลข 0 และ 1 จึงทำให้การใช้พื้นที่ช่องสัญญาณน้อยลง และส่งผลทำให้มีจำนวนช่องสัญญาณโทรทัศน์เพิ่มมากขึ้นจากเดิมอย่างน้อย 4 - 8 เท่า ในปริมาณคลื่นความถี่เท่าเดิม นอกจากนี้การส่งสัญญาณระบบดิจิทัลยังทำให้คุณภาพของสัญญาณมีความคมชัดและมีความเสถียรมากขึ้น และทำให้มีความละเอียดถึงระบบมาตรฐานความคมชัดสูง (High Definition: HD)

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) ได้มีมติเห็นชอบในแผนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกของสถานีโทรทัศน์ช่องไทยพีบีเอส

โดยสถานีโทรทัศน์ช่องไทยพีบีเอสได้มีการส่งแผนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกมาจำนวน 6 ระยะ (สำนักวิศวกรรมและเทคโนโลยีกระจายเสียงและโทรทัศน์, 2559) ซึ่งในระยะที่ 2 สถานีโทรทัศน์ไทยช่องไทยพีบีเอสจะทำการยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกที่จังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งเป็นจังหวัดแรกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจังหวัดร้อยเอ็ดนั้นได้มีการออกอากาศในระบบดิจิทัลทีวีควบคู่ไปกับระบบแอนะล็อกทีวีตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2557 และได้มีการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกไปเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2559 จนถึงปัจจุบันได้มีครบรอบ 1 ปีของการออกอากาศระบบดิจิทัลทีวีแต่เพียงระบบเดียว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงตั้งคำถามว่าประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดจะมีพฤติกรรม的开รับชมดิจิทัลทีวีเปลี่ยนไปอย่างไรหลังการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก ซึ่งอาจจะทำให้พฤติกรรมในการรับชมดิจิทัลทีวีเปลี่ยนแปลงไป เพราะมีช่องทางในการรับชมเปลี่ยนแปลงไป รวมไปถึงการมีจำนวนช่องและการมีจำนวนรายการเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ผลจากการศึกษานี้ยังเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดไม่ให้เกิดผลกระทบจากการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กสทช. และสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ สามารถนำผลของการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้ในการวางแผนการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกในจังหวัดอื่น ๆ โดยเฉพาะจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีบริบทของพื้นที่ใกล้เคียงกันกับจังหวัดร้อยเอ็ดของสถานีโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกช่องอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีหลังการเปลี่ยนผ่านไปสู่ดิจิทัลทีวีของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด

การทบทวนวรรณกรรม

การสื่อสารเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะมนุษย์อาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเพื่อการอาศัยอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคม แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) กล่าวว่า กระบวนการเลือกรับข่าวสารหรือเปิดรับข่าวสารเปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ ประกอบด้วยกลั่นกรอง 4 ขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การเปิดรับ (Selective Exposure) เป็นขั้นแรกในการเลือกช่องทางการสื่อสารบุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารที่มีอยู่ด้วยกันหลากหลาย เช่น การเลือกชมช่องดิจิทัลทีวีผ่านช่องทางดาวเทียมหรือผ่านกล่องรับสัญญาณ Set Top Box
2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) บุคคลจะมีแนวโน้มที่จะเลือกให้ความสนใจ สารจากแหล่งข่าวใดแหล่งหนึ่ง ทั้งนี้ก็เพื่อการสนับสนุนทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของตนเองนั่นเอง นอกจากนี้จะเห็นว่าแนวโน้มของการแสวงหาข่าวสารที่จะนำมาใช้ในการสนับสนุนการ

ตัดสินใจนั้น (Reinforcement Information) จะมากกว่าการแสวงหาข่าวสารที่ขัดแย้งกับทัศนคติของตนเอง

3. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception and Selective Interpretation) เมื่อบุคคลได้เปิดรับข่าวสารแล้ว ผู้รับสารอาจจะมีการเลือกรับรู้ และเลือกตีความสารที่ตนเองได้รับตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ตามความเข้าใจของตนเองหรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ความเชื่อ ความต้องการ และแรงจูงใจของบุคคลในขณะนั้น

4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) เมื่อผ่านขั้นตอนของการเลือกเปิดรับสาร การเลือกสนใจ และการเลือกรับรู้ และการตีความข่าวสารมักจะเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อของบุคคลนั้น และมักจะไม่นำจดจำในสิ่งที่ตนเองไม่สนใจ หรือขัดแย้งกับความคิดหรือทัศนคติของตนเอง

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง โดยได้กำหนดให้ประชากรเป้าหมายหรือหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ได้แก่ ผู้ชมโทรทัศน์ (User) ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 อำเภอ โดยใช้วิธีการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (วิเชียร เกตุสิงห์, 2539) โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในของจังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 400 ตัวอย่าง จากนั้นใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลาก (Lottery) ผู้วิจัยได้ทำฉลากโดยการเขียนชื่ออำเภอจำนวน 20 อำเภอในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยทำการสุ่มเลือกจำนวน 10 อำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ อ.เกษตรวิสัย อ.เสลภูมิ อ.ธวัชบุรี อ.พนมทอง อ.โพธิ์ชัย อ.หนองพอก อ.สุวรรณภูมิ อ.หนองฮี อ.เมืองร้อยเอ็ด และ อ.อาจสามารถ

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) ตามโควตา (Quota Sampling) โดยแบ่งโควตากลุ่มตัวอย่างในการเก็บเท่า ๆ กันในแต่ละอำเภอ

ขั้นที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) ตามสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละอำเภอและให้ครอบคลุมทุกตำบล ทั้งนี้เนื่องด้วยถือเอาบ้านเป็นหน่วยสุ่ม (Sampling Unit) ดังนั้นผู้ตอบแบบสอบถามจึงต้องเป็นผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านหลังนั้นหนึ่งคนต่อหนึ่งหลังคาเรือน ซึ่งแบ่งเป็นบ้านเดี่ยว ทาวน์เฮ้าส์ อพาร์ทเมนต์ หอพัก แมนชั่น และที่อยู่อาศัยประเภทอื่น ๆ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมมากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับชมดิจิทัลทีวี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมดิจิทัลทีวี โดยผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้การหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 คนในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2560 ถึงเดือนมีนาคม 2560

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาทำการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงพรรณนากับพฤติกรรมการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่รับชมดิจิทัลทีวีผ่านช่องทางจานดาวเทียม จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 รองลงมา คือ ผ่านทางช่องทางโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในตัว จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 และผ่านทางช่องทางหนวดกุ้งหรือเสาข้างปลา ที่ติดตั้งกล่องรับสัญญาณดิจิทัลทีวี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30 ตามลำดับ

ประเด็นเรื่องความถี่ในการรับชมรายการผ่านระบบดิจิทัลทีวีของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยเฉลี่ยประชาชนส่วนใหญ่จะรับชมรายการผ่านระบบดิจิทัลทีวีทุกวัน จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.80 รองลงมา คือ รับชมรายการผ่านระบบดิจิทัลทีวี 3 - 4 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 และรับชมรายการผ่านระบบดิจิทัลทีวี 1 - 2 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.30 ตามลำดับ

ประเด็นช่วงเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดร้อยเอ็ดรับชมรายการผ่านระบบดิจิทัลทีวีมากที่สุด คือ ช่วงเวลา 18.01 - 21.00 น. จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.30 รองลงมา คือ ช่วงเวลา 21.01 เป็นต้นไป จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 และช่วงเวลา 15.01 - 18.00 น. จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 ตามลำดับ

ประเด็นสถานการณ์ในการรับชมรายการผ่านระบบดิจิทัลทีวีของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่ คือ ประชาชนรับชมที่บ้าน จำนวน 344 คน คิดเป็นร้อยละ 86.00 รองลงมา คือ รับชมที่หอพัก จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 และรับชมที่ทำงาน และรับชมที่สาธารณะเท่ากัน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ในการรับชมรายการผ่านระบบดิจิทัลทีวีประชาชนส่วนใหญ่รับชม คือ ประชาชนรับชมเพื่อทราบข่าวสารทั่วไป จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 รองลงมา คือ เพื่อความบันเทิง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ตามลำดับ

ประเภทรายการที่ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดร้อยเอ็ดรับชมผ่านระบบดิจิทัลทีวีมากที่สุด คือ รายการทั่วไปและรายการวาไรตี้ จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 รายการข่าวและสาระ จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 รายการเพื่อสาธารณะและชุมชน จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 ตามลำดับ

ประเภทรายการเพื่อสาธารณะและชุมชนประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดรับชมผ่านระบบดิจิทัลทีวีประชาชนส่วนใหญ่จะไม่เจาะจงหรือไม่สนใจ จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 รองลงมา คือ ช่อง 3 และช่อง 4 ไทยพีบีเอส HD จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 และช่อง 1 ช่อง ททบ. HD จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 ตามลำดับ

ประเภทรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดรับชมผ่านระบบดิจิทัลทีวีประชาชนส่วนใหญ่จะไม่เจาะจง หรือไม่สนใจ จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 รองลงมา คือ ช่อง 13 ช่อง 3 Family จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 และช่อง 4 ช่องไทยพีบีเอส จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ตามลำดับ

ประเภทรายการข่าวและสาระประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดรับชมผ่านระบบดิจิทัลทีวีประชาชนส่วนใหญ่จะไม่เจาะจงหรือไม่สนใจ จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80 ช่อง 16 ช่อง TNN 24 จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 และช่อง 22 ช่อง Nation TV จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 ตามลำดับ

ประเภทรายการทั่วไปแบบคมชัดปกติ (SD) ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ประชาชนส่วนใหญ่จะไม่เจาะจงหรือไม่สนใจ จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80 รองลงมา คือ ช่อง 23 ช่อง Workpoint TV จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 และช่อง 25 ช่อง GMM 25 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 ตามลำดับ ประเภทรายการทั่วไปแบบคมชัดสูง (HD) ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ประชาชนส่วนใหญ่จะไม่เจาะจงหรือไม่สนใจ จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80 รองลงมา คือ ช่อง 32 ช่องไทยรัฐ ทีวี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และช่อง 33 ช่อง 3 HD จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรอิสระ	สถิติ	Sig.	แปลผล
1	การศึกษา	วัตถุประสงค์ในการเปิดรับชมดิจิทัลทีวี	F-test	.001	ยอมรับ
2	การศึกษา	ช่องทางในการเปิดรับชมดิจิทัลทีวี	F-test	.000	ยอมรับ
3	การศึกษา	ความถี่ในการรับชมดิจิทัลทีวี	F-test	.182	ปฏิเสธ

2.1 สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีวัตถุประสงค์ในการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีที่แตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า (ค่า $F = 4.35$ Sig .001 $P < 0.05$) สรุปได้ว่าประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีวัตถุประสงค์ในการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีช่องทางในการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีที่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) พบว่า (ค่า $F = 5.83$ Sig .000 $P < 0.05$) สรุปได้ว่าประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีช่องทางในการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 สมมติฐานที่ 3 ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีความถี่ในการรับชมดิจิทัลทีวีที่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) พบว่า พบว่า (ค่า $F = 1.52$ Sig .182 $P > 0.05$) สรุปได้ว่าประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน จะมีความถี่ในการรับชมดิจิทัลทีวีที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องพฤติกรรม的开รับชมดิจิทัลทีวีหลังการเปลี่ยนผ่านไปสู่ดิจิทัลทีวีของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่รับชมดิจิทัลทีวีผ่านช่องทางจานดาวเทียมมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นผลมาจากการที่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดได้เคยใช้เสารับสัญญาณแบบหนวดกุ้งและแบบเสาข้างปลาแล้วทำให้การรับสัญญาณระบบแอนะล็อกได้ไม่ดีและไม่มีความเสถียร ภาพไม่คมชัด สัญญาณขาดหายบ่อยครั้ง ทั้งนี้เพราะเสารับสัญญาณอยู่ห่างไกล อีกทั้งพื้นที่กายภาพที่บางพื้นที่มีภูเขา จึงทำให้ประชาชนเกิดความไม่พึงพอใจในการใช้เสาสัญญาณแบบหนวดกุ้งและแบบเสาข้างปลา เพราะไม่สามารถรับสัญญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นประชาชนส่วนใหญ่จึงหันมาใช้จานดาวเทียมโดยเฉพาะจานดำ เนื่องจากมีราคาที่ถูกและมีค่าใช้จ่ายเพียงครั้งเดียวตอนติดตั้ง อีกทั้งเมื่อติดตั้งแล้วพบว่า การรับสัญญาณได้ดีกว่า

การใช้แบบเดิม จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่หันมาใช้จานดาวเทียม นอกจากนั้นสามารถอธิบายได้ว่าการที่ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดร้อยเอ็ดรับชมช่องดิจิทัลทีวีผ่านจานดาวเทียมมากเป็นเพราะประชาชนอาจจะมีความเห็นว่าการรับชมผ่านช่องทางจานดาวเทียมสามารถรับชมช่องโทรทัศน์เดิมไม่ได้มีความแตกต่างกันจากช่องทางการรับชมดิจิทัลทีวีช่องทางอื่นมากนัก จึงทำให้ช่องทางการรับชมนี้เป็นที่นิยมของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับเชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตรการ,(2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการสร้างความเข้าใจและศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกต่อผู้บริโภคจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดร้อยเอ็ดมีช่องทางในการรับชมโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกผ่านช่องทางดาวเทียม เพราะประชาชนมีความพึงพอใจการการรับส่งสัญญาณได้มีประสิทธิภาพมากกว่า นอกจากนี้ความถี่ในการรับชมรายการผ่านระบบดิจิทัลทีวีของประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยเฉลี่ยแล้วประชาชนจะรับชมรายการโทรทัศน์ผ่านระบบดิจิทัลทีวีทุกวันมากที่สุด โดยมีช่วงเวลาในการรับชมรายการผ่านระบบดิจิทัลทีวีเวลา 18.01 – 21.00 น. มากที่สุด และรับชมที่บ้านมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดร้อยเอ็ดกลับมาจากการทำงานจึงเปิดรับชมโทรทัศน์เพื่อผ่อนคลายความตรึงเครียด ซึ่งสอดคล้องกับจอห์น นพดล วสินสุนทร (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องสถานการณ์การเปลี่ยนผ่านระบบทีวีดิจิทัลกับพฤติกรรม的开รับสื่อ และความพึงพอใจของประชาชนในเขตอำเภอเมืองของพื้นที่ 4 จังหวัดนำร่อง พบว่า ประชาชนใน 4 จังหวัดจะรับชมรายการจากช่องดิจิทัลทีวีในช่วงเวลา 18.01 – 21.00 น. มากที่สุดและประชาชนส่วนใหญ่จะรับชมที่บ้านมากที่สุดเช่นเดียวกัน เนื่องด้วยเป็นเวลาที่ประชาชนเลิกงานกลับมาพักผ่อนอิริยาบถที่บ้านนั่นเอง

จากการศึกษายังพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่รับชมดิจิทัลทีวีจะวัตถุประสงค์ในการรับชมรายการผ่านระบบดิจิทัลทีวีเพื่อทราบข่าวสารทั่วไปมากที่สุด อีกทั้งประชาชนมีความต้องการที่จะรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เพราะประชาชนมองว่าการรู้ข่าวสารนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน และนอกจากนี้ประชาชนยังมองว่าข่าวสารต่าง ๆ ที่รับตนรู้สามารถนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับรู้มานำมาประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่ประชาชนมีความต้องการ และความสนใจข่าวสารของประชาชนนั้นจะเพิ่มมากขึ้นมากขึ้นเมื่อประชาชนมีความต้องการรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจหรือต้องการใช้ข้อมูลข่าวสารในกรณีที่ประชาชนมีความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและนอกจากนี้ประชาชนคงมองว่าการรู้ข่าวสารในยุคดิจิทัล 4.0 นั้นเป็น สิ่งที่มีความจำเป็นมากเพราะการรู้ข่าวสารนั้นจะทำให้กลายเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ และมีความทันสมัย อีกทั้งยังทำให้ประชาชนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันได้ดีกว่าคนที่รับข่าวสารน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ อัทคิน (Atkin, 1973: 208) ที่ได้กล่าวว่า การที่บุคคลเปิดรับข่าวสารมาก ย่อมจะทำให้กลายเป็นคนที่มีหูตากว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง และเป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

ส่วนประเภทรายการที่ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดร้อยเอ็ดได้รับชมผ่านระบบดิจิทัลที่วีมากที่สุด คือ รายการทั่วไปและรายการวาไรตี้ และเมื่อแยกประเภทรายการที่ประชาชนส่วนใหญ่รับชมพบว่า ประเภทรายการเพื่อสาธารณะและชุมชน ประเภทรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ประเภทรายการข่าวและสาระ ประเภทรายการทั่วไปแบบคมชัดปกติ (SD) ประเภทรายการทั่วไปแบบคมชัดสูง (HD) จะเห็นว่าประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่จะไม่เจาะจงรับชมรายการใดรายการหนึ่งจากช่องใดช่องหนึ่งเฉพาะ ทั้งนี้เพราะการที่ประชาชนจะการเลือกรับชมรายการประเภทต่าง ๆ ในช่องดิจิทัลที่วันั้น ประชาชนยังมีความคุ้นชินกับช่องในระบบแอนะล็อกเดิมและรายการเดิมที่ได้รับชมผ่านการรับชมทางจานดาวเทียม และเมื่อมีการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกทำให้ประชาชนยังมีพฤติกรรมการรับชมแบบเดิม และการที่ช่องดิจิทัลที่มีจำนวนมากขึ้น ทำให้รายการมีมากขึ้นยิ่งทำให้ประชาชนไม่สามารถจดจำรายการในช่องดิจิทัลทีวีใหม่ ๆ ได้ ถ้าหากเนื้อหา (Content) ในรายการนั้น ๆ ไม่มีความโดดเด่น ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนยังคงมีความสับสนและไม่สามารถจดจำช่องหรือรายการใดรายการหนึ่งในการเลือกรับชมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ แคลปเปอร์ (Klapper, 1960: 19 - 25) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้รับสารจะมีเลือกรับข่าวสารโดยการเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) และในการเลือกสนใจข่าวสารใดข่าวสารหนึ่งนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วผู้รับสารมักจะเลือกให้ความสนใจในข้อมูลข่าวสารที่ตรงตามความคิดและตรงตามความสนใจของตน ทั้งนี้ก็เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่และบุคคลมักจะหลีกเลี่ยงที่จะรับข้อมูลข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจหรือทัศนคติเดิมที่ตนเองมีอยู่แล้วนั่นเอง และเพื่อไม่ให้เกิดภาวะความขัดแย้งหรือความไม่สมดุลภายในใจที่จะทำให้เกิดความไม่สบายใจหรือภาวะที่เรียกว่า ความไม่สอดคล้องทางด้านความเข้าใจ (Cognitive Dissonance)

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีวัตถุประสงค์ในการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีที่แตกต่างกัน รวมไปถึงช่องทางการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีการศึกษาแตกต่างกันจะมีความถี่ในการรับชมดิจิทัลทีวีที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะพฤติกรรมในการเปิดรับชมดิจิทัลทีวีอันได้แก่ จุดประสงค์ในการรับชม ตลอดจนประเภทรายการต่าง ๆ ที่เลือกรับชม ซึ่งพฤติกรรมเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่มีลักษณะพื้นฐานทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันไป จึงทำให้บุคคลมีความชื่นชอบ หรือเลือกรับสื่อในเรื่องที่ตนให้ความสนใจเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ พรหม สตะเวทิน (2539: 105-109) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาหรือความรู้เป็นลักษณะอีกด้านหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่แตกต่างกัน ในยุคต่างกัน ในระบบการศึกษาที่ต่างกันจึงย่อมมีความรู้สึกรู้จักคิด อุดมการณ์ รสนิยม และความต้องการที่แตกต่างกันไป คนที่มีการศึกษาสูงหรือมีความรู้ดีจะได้เปรียบอย่างมากในการที่จะเป็นผู้รับสารที่ดี ทั้งนี้ เพราะคนเหล่านี้มีความรู้กว้างขวางในหลายเรื่อง มีความเข้าใจศัพท์มากและมีความ

เข้าใจสารได้ดี แต่คนเหล่านี้มักจะเป็นคนที่ไม่ค่อยเชื่ออะไรง่าย ๆ สารที่ไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลสนับสนุนเพียงพอ มักจะถูกโต้แย้งจากคนที่มีการศึกษาสูงนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่ได้นี้สำนักงาน กสทช. สามารถนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับช่องทางในการรับชมดิจิทัลทีวี และประเภทรายการที่ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดรับชมเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงในการวางแผนการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ในการยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกในจังหวัดอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังสามารถนำข้อมูลนี้ไปเป็นแนวทางให้สถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้มีการยุติการออกอากาศโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกที่ต้องการรณรงค์ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจหรือเผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับดิจิทัลทีวีได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่น่าจะมีความสัมพันธ์หรือมีผลกระทบต่อการรับชมดิจิทัลทีวี เช่น ทักษะคิด ความรู้ความเข้าใจ ข่าวสาร และความคาดหวังต่อทีวีดิจิทัลของประชาชน รวมไปถึงการสร้างแพลตฟอร์มในการเข้าถึงดิจิทัลทีวีให้เข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยมีความหลากหลายมากขึ้น และสามารถนำผลการวิจัยไปสร้างที่ประโยชน์ต่อประชาชนที่รับชมดิจิทัลทีวี

เอกสารอ้างอิง

จอห์น นพดล วศิณสุนทร. (2558). สถานการณ์การเปลี่ยนผ่านระบบทีวีดิจิทัลกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และความพึงพอใจของประชาชนในเขตอำเภอเมืองของพื้นที่ 4 จังหวัดนำร่อง. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

เชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตรการ. (2559). การสร้างความเข้าใจและศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกต่อผู้บริโภค จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 2(2): 66 – 77. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/rpu/article/view/112413/87600>.

ปรมะ สตะเวทิน. (2539). การสื่อสารมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์.

สำนักวิศวกรรมและเทคโนโลยีกระจายเสียงและโทรทัศน์. (2559). การยุติการออกอากาศแอนะล็อกทีวีของประเทศไทย [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2560, จาก

<https://www.facebook.com/Broadcast.Engineering.NBTC/photos/a.923218557740949.1073741828.923197744409697>

Atkin, Charles K. (1973). **Anticipated communication and mass media information seeking**. New York: Free Press.

Broadcasting Technology and Engineering Bureau, Office of NBTC. (2017). **Termination of Analogue Television System in Thailand**. Retrieved February 21, 2017, from <https://www.facebook.com/Broadcast.Engineering.NBTC/photos/a.923218557740949.1073741828.923197744409697/1018508084878662/?type=3&theater> (in Thai)

Klapper, J. T. (1960). **The effects of mass communication**. New York: The Free Press.

Satawetin, P. (1996). **Mass Communication : Process and Theory**. Bangkok: Hanghunsuanjumkadmarnpim. (in Thai)

Siriwatthanatrakarn, C. (2016). Understanding and studying the effects of termination of analogue television system toward Roi Et consumers. **Journal of Humanities and Social Sciences Rajapruk University**, 2(2): 66-57. Retrieved on February, 20th, 2018, from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/rpu/article/view/112413/87600> (in Thai)

Vasinsunthon, J. (2015). **Media exposure and satisfaction in the situations changing with Digital TV of audience in 4 navigable province**. Chiang Mai Rajabhat University.